

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.

Редакція рукописів не звертає.
Непідписані дописів не містить.ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 250 зол. За границею
2 аж. доларі в рік, або їх вартість в ін. валюти.

Чекове кonto П. К. О. ч. 151.520.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожну суботу.

Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Позір Львівщина!

Дня 27. червня (в неділю) відбудеться о год. I попол. велике селянське віче в салі чит. „Просвіти”

в Стрійчині

в господарських і організаційних справах. Товариши з дооколичних сіл. Приходіть також на селянську раду!!

ПОЗІР СТРИЙЧИНА! Дня 1. липня ц. р. відбудеться повітове селянське віче в СТРИЮ в полуслоне в салі „Народного Дому”.

Вже час! Товариші! Вже час!

Вже час, щоби Ви надіслали передплату на третій чвертьрік. Краще, коли Ви прислали відразу належність аж до кінця року. Хоч кошти наперу і друку зросли, то ми всежтаки не підносимо ции на передплату. Присилайте в час, бо тільки від Вас залежить, чи «Гром. Голос» і на дальнє буде виходити точно що тижня. Присиднуйте нам нових передплатників, бо тільки тоді зможемо побільшити обем газети. Намагайтесь, що «Гром. Голос» це одинокий заступник українських працюючих мас, який безоглядно бореться з усікою національною і соціальною неволею.

Село мовчати не буде!!

Східна Галичина, Волинь, Підляшша, Полісся, Західна Білорусь це одинокі в Європі сторони, в яких населення не має права самоврядування. Тому, що той скандал зачинає вже бути світовим, польське правительство зачинає ним ніби турбуватися. Нове польське правительство подало до відома, що воно рішиться саморозпорядити вибори до громадських рад, на випадок, коли сойм польський не ухвалив закону про самоврядування. Але привілей виборів отримують тільки міста, Село дальнє передається на ласку самоволі старостів і на-

казних війтів. Розпорядок у справі виборів до міських рад має появитися в липні, а вибори будуть переведені в вересні. Таким способом спольонізовані і зюдеізовани міста на західно-українських землях мають перед Європою свідчити про те, що більшість населення на тих землях є польська. Але всеодно справу самоврядування громад і то сільських не поведеться сковати під стіл.

відозву з закликом виконувати замахи на польські дипломатичні уряди, щоби таким способом піститися за польський терор і жорстокості по українських селах і містах. Таким способом — як пишуть польські газети, хоче та організація протестувати перед світом проти панування Польщі на українських землях і змагає до відірвання „кресових зем” від Польщі. Польська преса наказує польській поліції цілком поважно ставитися до тих заповіджених Українцями погроз. Що з цього донесення правдиве — невідомо.

Село дальнє мовчати не буде!

Австрійський дух покутує...

Правительство Бартля обстоює дальнє виерто зміну польської конституції в тім напрямі, щоби як найбільше змінити владу президента. Між іншим старається надати президентові право видавати розпорядки з силою закона, коли сойм розв'язаний або коли скінчилася його каденція. Теж мавби право президент сам установлювати бюджет, коли сойм до 4 місяців його не ухвалив.

Як бачимо, то правительство Бартля хоче завести таку саму конституцію в Польщі, яка була за небіжки Австроїї. Там при помочі славетного параграфу 14-го рядила шляхта й буржуазія цілі десятки років, аж завалила Австроїю. — Можна бути певним, що та зміна конституції не поможет також Польщі.

Побоювання польських газет.

Польська поліція передав через „Ілюстрований Кур'єр Цодзенни“, що в Східній Галичині працює „Західно-українська партія військової оборони“ (ЗУПВО), яка видає до Українців за кордоном

**Вийшла книжка:
М. Драгоманів
Віра й громадські справи.**
ЦІНА 30 сотників.

Замовляти в кооперативі „ГРОМАДА“, Львів, Ринок 10, II. пов.

Redakcja Czas. „Hromadskyj Holos“ Pr. 29326
W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, iż treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Hromadskyj Holos“ Nr. 24 z dnia 19.6.1926 pod tytułem: 1) „Moralna rewolucja i hołodni“ między słowami: Hołodującym... a słowami: Zbiżza, 2) „Krowawi zaworoszczunia“ a) między słowami: Polsczci... a słowami: Robitnyky, b) między słowami ranyła... a słowami: Wono, c) od słów: Niczoho... do końca tego artykułu: 3) „Kulturnyj skandal“ między słowami: Franka... a słowami: w 1926 r., 4) „Socjalistyczno-radykalne wicze w Zborowiu“ między słowami: Samostijn... a słowami: Ukrainsku zawierają znamiona ad 1), 2), 3) i 4) znamiona zbrodni z § 65 a) uk. uznat dokonaną w dniu 17.6.1926 konfiskatę za usprawiedliwoną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6/1863 tj. zasadzenie za przekroczenie grzywnę do 400 zł.

Lwów, 19. VI. 1926.

Hawel.

Проти чорносотенства.

Як лише стало відомим, що убийником С. В. Петлюри є московський Жид Шварцбарт, жидівська сіоністична преса підняла шумну агітацію в обороні своєї однозвірця. Ще не відомі дійсні мотиви вчинку Шварцбarta, ще не всім відомо з чиого наказу він стріляв, але вистарчило, щоби той Шварцбарт сказав, що він зробив це з пімети за погроми на Україні, щоби жидівська преса повірила йому на слово. Частина тій преси в своїй безсорохності посунулася так далеко, що на цілу визвольну боротьбу українського народу кинула клевету погромництва. Очевидно, що це викликало справедливе обурення і відпір з української сторони.

Та на жаль частина української преси у своїй відповіді на наклени деяких, тих надто відважних у словесній боротьбі, жидівських газетярів, пішла за їх поганим прикладом.

Деякі українські часописи, на чолі з чорносотеною, хомишинівською „Новою Зорею“ використовув ю полеміку для ширення погромницької агітації. „Нова Зоря“, „Новий Час“, нагадують своїм читачам, що Жиди замучили Христа, забувають очевидно додати, що Христос походив теж з жидівського народу.

Український працюючий народ мусить виразно відмежуватися від цього чорносотенно - погромницького вереску. З цілою рішучістю осуджуємо само убийство С. В. Петлюри та відкидаємо цю нікчемну клевету, яку кидають на український народ, ті жидівські газетярі, які всю визвольну боротьбу українського народу зводять до жидівських погромів. Але з тою самою рішучістю мусимо протиставитися протижидівській агітації. Бо ця агітація принесе користь лише національним і клясовим ворогам українських працюючих мас. Вона відвертає їхню увагу від безпосереднього завдання боротьби з політичним і клясовим поневоленням. Вона напевно не пошкодить жидівським п'явкам - капіталістам, але звертається серед наших відносин проти жидівських працюючих верств, якраз тих, які в нашій боротьбі повинні стати по нашій стороні, по стороні визискуваних. За писанину кількох жидівських газетярів не можна робити відповідальним цілого жидівства, так само як за невідповідальну писанину редакторів „Нової Зорі“ чи їх побратимів не може поносити ніякої відповідальнosti українське селянство чи робітництво.

Головний Секретаріят УСРП видав в тій справі окремий обіжник до всіх партійних організацій, в котрім доручив їм звернути на це свою увагу та вяснювати масам українського селянства й робітництва, що ця негідна погромницька агітація відвертає увагу українських мас від їх безпосереднього завдання, безкомпромісової боротьби проти

та економічного визиску, через польський і жидівський капітал, а звертається звичайно проти неповинного жидівського робітництва та ремісництва. Жидівським робітникам і ремісникам треба з другої сторони вяснити, що пропаганда антесемітизму серед українського народу буде зовсім неможливою та остане без наслідків, коли unction стануть твердо по стороні україн-

ського працюючого народу в його соціальній боротьбі.

Під поліцейським кнутом.

Оден страшний образець поліційного урядування і підлюдського насміху польського старости в українськім повіті — подав „Роботник“ з 17. червня 1926 р. Дня 6. червня спіллась поліція у Циганах пов. Барановичі до безтями, вийшла на вулицю і шаблями била та розганяла мешканців. Тих, що їм ставляли опір, арештували. Тому, що поліцейські з-попередиття не тягнули навіть, що роблять — арештовані вийшли. На другий день у село віхало 12 кінних і 4 звичайних поліціянтів. Знов закували кількох людей в кайдани і били шаблями дітей і жінок. Вечером прибув до села староста і при переведенні слідства дивувався, чому поліція невистріляла всього дрантя! Коли село побачило, як староста урядув, розбіглося по полях.

В селі Гайнінці поліція вмішується в спір селян з поміщиком Славінським, більш людей по лиці, а п. Славінські заявляє, що: „бити в морду і в доску — це все одно, з людей треба шкіру дерти“. Війт тої громади стоять на сторожі селянських прав сервітових. Зате порвано війта (солтиса) дня 8 червня на віз Славінського, арештовано його 85-літнього батька, а дітей, жінок і селян побито і поранено. Між раненими є одна вагітна жінка і 90-літній старець Фома Татаринович. Вечером поліція арештувала тяжко ранених. В селі Ососи поліція била війта за те, що стояв по стороні громади в спорі о сервітути з поміщиком. В цьому селі поліція поранила 14 осіб і арештувала 6. В містечку Медведиця дідич Райскі відгрожувався селянам, що зле з ними буде, коли дальнє будуть користати з відвічного права випасу. І там поліція станула по стороні дідича. Є арештовані і ранені.

Цей, хто подає це все до відома, пішов до старости в Барановичах. Староста боронить поліцію і дідичів. І цинично хвалить „добре серце“ Славінського. Він каже:

„Панове нарікаєте на п. Славінського, що це лихий чоловік. Дам панам доказ. Перед роком скрадено в Савейках солонину. Арештовано 2 людей, що їх підозрівали о крадіжці. Поліція на постерунку застосувала інквізицію, арештованих кинула в пивницю і припалювала їм свічкою пяти. Коли п. Славінські почув зойки, запротестував проти цього рода слідства“.

Припалювала свічкою пяти. Поліція!!

А п. староста так спокійно про це говорив, неначе про звичайну в него річ. Ще хвалить п. Славінського за його добре серце. Бо інші навіть вусом не моргнуть.

І староста пальцем не рушить і спокійно урядув як урядник Річипосполитої польської в повіті, в якім живе українське безправне населення !!

З партійного життя.

Дня 21 червня ц. р. відбулася в Яворові повітова конференція УСРП, на яку прибуло 52 делегатів, котрі заступали партійні громади Яворівщини. Делегат Головної Управи УСРП т. Курас реферував про сучасне положення на західно-українських землях та завдання УСРП. В дискусії над цим рефератом забирали слово

делегати партійних громад та висказували свої побажання в напрямі організаційного руху. Справедливість вимагає відзначити, що Яворівщина під оглядом організації нашого партійного життя скорім кроком іде вперед та виказується значими успіхами. Роботу започаткували й ведуть на місцях такі самі селянини.

З вічевого руху.

Соціалістично-радикальне віче в Канафостах у Рудеччині. На другий день Зелених Свят скликала Повітова Управа УСРП Рудеччини віче в селі Канафостах. Прибули на це віче селянини з Канафостів, Вощинець, Мокрин, Розділовичі, Костельник, Угерець і інших околичних сіл. Председник віча вибрано місцевого господаря тов. Петра Герлещкого, заступником тов. Дмитра Погорівича, секретарем Михайла Полулуха. Про політичне й господарське положення українського селянства реферував тов. Михайло Матчак, про організаційні справи тов. М. Рогуцький.

Була на вічу також ліва опозиція. Її бісідник заявив УСРП за це, що належить до заметердамського інтернаціоналу, що ширить розширення між українським і польським народом. Запевняв, що Советська Федерація не конституційна держава і закликав до боротьби з жидівською колонізацією. Учасники віча сердечно смикалися, стухаючи таких тересів.

Невдаче віче прихильників польського Бриля в Селисках коло Львова. На день 20 червня заповідено в дооколичних від Селиск селах віче польського посла Бриля в Селисках. В самих Селисках знає про це віче тільки хиба один Гаврило Ільків (чому така тайна?!) який знохався з польською партією Бриля, бо сподідався, що та польська партія принесе йому більше користі, як українська. В останнім часі Бриль на загал став дуже bogato обіцовувати. хоч він у соймі голосує за правительством і старостами, за колонізацією та осадництвом, то на вічах, скликаних для укр. селян, дуже дає польських буржуїв і старостів і осадництво і колонізацію. Кругла душа. Старости помагають Брилеві тим, що деколи усвайдають наказних війтів, аби лише Бриль стигнув українського селянства до своєї польської партії. Так і зайдов у польську партію Гаврило Ільків зі Селиск. На віче приїхав тов. Наків і приїхало кількох делегатів з УНДО. Чекав Ільків на своїх панів, але воїць його здурили. ! мусів Ільків на свій сором по трохи годинах даремного чекання на масне панське слово заповісти громаді, що польське віче в українській громаді не відбудеться. Тільки й смиха було в громаді. Слід замітити, що громадяне в селі хотіло поволі, але вищері відправляють, щоби йти за духом часу й набути освіту і виробитися політично. В селі є сильний турт соціалістів-радикалів. Вони цілою взялися за будову власної хати для чит. «Просвіти». І збудували в гарнім місці прегарну хату. Ільків хіба тільки шкодив. Дуже bogato відійшли в цю справу Виділ «Просвіти» і громадяне, як Подіврій і другі.

Боротьба проти чехізації на Підкарпатській Україні.

(Допис з Підкарпаття).

Після видання славнозвісного закону про чехословацьку державну мову, чеський уряд зустрівся з таким явищем, як опір тій примусовій чехізації Підкарпаття. Численні збори по містах, місточках і навіть селах Підкарпатської України підняли рішучий голос протесту проти зведення української мови на Підкарпатській Україні до мови хатнього вжитку. На цей всенський національно свідомий рух дуже криво дивиться чеський уряд, який очевидно з Підкарпатської України хоче зробити чисто чеську країну.

В ширенні національної свідомості підозріває чеський уряд Українців, які походять зі Східної Галичини та зачинають їх проганяти, побоюючись тільки їх впливу на розвиток національного самопочуття.

Се безперечно початок боротьби від-

критими методами, бо до цього часу вона проводилася „демократично-гуманними” методами. Чехізацію до цього часу уряд Швегли вів у той спосіб на Підкарпатській Україні, що підтримував проти українського національного визвольного руху русифікаторський, реакційно-попівський рух, на чолі з так званими „духновичовцями”. Ведучи цю провокацію націковування русифікаторів на український національний рух, Чехи одночасно намагалися тишком-нішком закріпити командні культурні позиції за чеською культурою. Осередком чехізації є газета „Podkarpatski Hlasy”, що виходить уже кілька років в Ужгороді.

Але рік за роком змінювався український національний, по духові соціал-революційний рух. Школи, самоділльні культурно-освітні гуртки, як наслідок післявоєнного пробудження широких, головним чином, селянських мас, змінювалися. За народною школою ішла організація шкіл середніх, особливо сільсько-гospодарських та педагогічних. Деяку роль тут відігравала й українсько-галицька еміграція, яку з початку Чехи принимали досить радо.

Ниніж, коли міняється фронт національної політики чеської буржуазії, остання потрафляє дуже гарно поступати в суперечність зі своїми „гріхами молодості”, зі своїми „демократичними” заходами перших років існування чесько-словашкої республіки. Проведення в житті чехословакської державної мови се — початок довгої й тяжкої боротьби, що й поведуть усі національні провінції проти центрального чеського уряду, і в тім числі й Підкарпатська Україна.

Виразником думки чеської націоналістичної політики на Підкарпатті є вище згадана газета „Подкарпатські Гляси“. Її зачали видавати в замірі слідкувати за українським рухом... Ревність тоді газети зростала скоро, а переходить межі всякої приличності від березня ц. р. Ось нехай послужить приклад. Минулого року січовики мали прогульку на конях з Ясіні до Квасів. Їх страшно не сподобалися січовики, тому, що не шапкували перед нею. Зараз після прогульки брехлива чеська рептилька „Podkarpatski Hlasy“ писала, що „Січ“ то є українофільська контрабанда, котра виступає проти держави і дістав фінансову підмогу від Українців зі Львова. Тій брехливій статті дано відповідь у соціал-демократичній газеті „Вперед“. Після такого облизня та газета трохи мовчала, а від березня зачала число в число вести штурм проти українського національного руху. Тупоголові редактори того чеського недолазка на українській землі вигадали що український національний рух на Підкарпатській Україні це тільки видумка одиць. Також рух на Великій Україні та газетка змальовув їк піменецьку інтригу.

Чеські столиці повторюють сюжубогу „думку“, лише за первопричину руху уважають тепер большевиків. Ось що пише передовик „Podkarpatskych Hlasu“ з 1. березня ц. р.

„Комунистичний посол Мондок, що недавно одвідав СРСР, після свого повороту влаштував в Сваляві збори, де заявив, що він Українець та й усі присутні — Українці. Ся заява маб для Підкарпатської Руси (так Чехи звуть Підкарпатську Україну), векіке значіння

і змушує нас уважати на останні заяви Мондока“.

Та неправду пиніть „Подкарпатські Гляси“ про те, що рух почали комуністи-більшовики. Тож доки ще комуністи не зукраїнізувалися, то „Подкарпатські Гляси“ нападали на січовиків. Брешуть всяко, як лише можуть, але їх брехня їм не вдається.

Але на жаль справа не стоїть так просто. І Чехи голосно про те кричать, бо небезпека поширення українського національно-визвольного руху полягає ще й у тім, що цей рух глубоко вже тепер звязаний із соціалістичним рухом.

Звичайно, се вже так було і бував, що основну роля відограв не „зла чи добра воля“ соціалістів, хочби й чеських, але повільний і певний процес усвідомлення підкарпатського селянства, що під туркіт імперіалістичної війни шовіністів Чехів на Підкарпатті пробуджується до свідомого життя.

Скільки чеський уряд не висилав інтелігенції української, скільки не проводив арештів по українських селах, то процесу національно-революційного йому не затримати! Не пощастило нікому його затримати на Великій Україні, то й не пощастиль у нас на Підкарпатті Чехам. Навіть за допомогою Гагатковців, Камінських, Штефанів і Куртаків.

Ми за Україну свою кров проливали, то й тепер гадаємо за неї душу й тіло положити, а своєї української національності не лишитися.

Селянин-уроженець Підкарпаття.

3 ЖИТТЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Українізація «Комунистів».

З днем 16 червня Коммунист, орган Центрального Комітету комуністичної партії большевиків України, який до цієї пори виходив в московській мові, виходить в українській. Редакція мас очевидно з тим дуже богато мороки, опирається на останніх ухвахах Центрального Комітету що до українізації і виправдується перед московсько-жидівськими товарищами ось так:

В жадній мірі партія не збиратися насильно українізувати селян і робітників не-Українців (а українське селянство то треба українізувати!). Ред., що живуть на території України, однак з понередньою рішучістю партія продовжуватиме українізацію **державного і свого власного апарату**.

Так отже сам орган Центрального Комітету стверджує, що тут ходить що, щоби московські і жидівські урядовці на Україні навчилися врешті урядувати по українськи. Розуміється, користі з цього мало. Так, інече польські старости навчилися урядувати по українськи, то з цього українському селянству і робітництву користі мало. Бо його працею, хлібом і богацтвом все-одно розпоряджатисьме хтось інший, бо він має у своїх руках владу. Все ж таки останній крок українізаційної політики на Великій Україні дуже замітний. Замітні с також далі уваги «Комунист» з цього приводу:

«Ми на українізувамо з уряду безпартійних робітників не-Українців, але **кожий член нашої партії, до якого національності він себе не зараховував, мусить знати мову більшості пра-**

цюючих мас того краю, в якому живе. Українізація «Комунистів» є дуже важливим засобом українізації нашої партії...»

Центральний Комітет є певний, що через те не змениться число преімператорів «Комунистів», що він згідно з постановою Центрального Комітету (підкреслення всюди «Комунист») перейшов на українську мову... Українізація «Комунистів» є засобом українізації партії. А українізація партії означуватиме величезний зрост її сил, засобів і звязків, гарантію несокрушимої стійкості совітської влади в нашім краю, гарантію її тіснішого звязку з другими братніми республиками, гарантію закріплення нашої сили на міжнародній арені».

Ось причини, які примушують російських комуністів на Україні приступити до українізації енергії до цієї по-ри партійних товарищів і комісарів, які через 7 літ не вспіли навчитися на українськім хлобі української мови. Ці причини є, що це стало умовою дальнішого втримання влади в руках большевиків, дальнє втримання України в рамках СРСР і вперше виявляється потреба українізації також з огляду на міжнародне положення. Відко, що комуністична Росія мусить поступатися домаганням українських працюючих мас, побоюючись, щоби хтось їх стремління до повної незалежності й любові до своєї рідної культури та мови не використав в ісбажанні для Москви напрямі.

Тези Центрального Комітету КП(б)У що до українізації.

Щойно тепер комуністична партія большевиків України, згідно її Центрального Комітету взялись за українізацію. При найменше цього можна буде сподіватися з останніх ухвал, які прийнято одноголосно на повному засіданні Ц. К.

В своїх ухвахах Ц. К. подає історію подій на Україні, закриває погромницький похід московських військ проти всього, що українське, а накидається на соціал-шовінізм українських партій: української соціал-демократії і української партії соціалістів-революціонерів. Ім закидається, що вони орієнтувалися на захід, а не на большевиків (котрі тоді їх били і про незалежність на ділі й слухати не хотіли: цього доказом ось хочби й це, що й сьогодні Москва панує над Харковом). Все ж таки неможливо большевикам закрити цілій свій колишній московський шовінізм і нетерпимість до всього, що українське. «Комунист» виразив це стверджує: що українська партійна організація вначале недооцінила значення національного вопроса в революційній борбі на Україні, а некоторі (?) товарищи доходили даже до отрицання самого существования української нації.

І тільки (признає Ц. К.) з великим трудом і далеко не відразу вдалося це переломати. — Центральний Комітет КП(б)У ставить собі такі завдання в українізаційній політиці:

- а) Оволодіння українською мовою цілої партійної організації на Україні.
- б) Партийний провід в розвитку української культури.
- в) Большевицьке виховання окремих українських партійних кадрів.
- г) Закріплення України як держав-

ного твору і закріплення її зв'язку з цілим СРСР. (Підкр. Ред.).

І ось цей останній пункт виконається як найточніше по засаді: позволимо вам по українськи молитися, але вас з хати не пустимо і хліба вашого не віддамо.

Що діється в Польщі?

Польський сойм радить.

Дня 22. червня зібрається на параду польський сойм. Жалісний і мізерний той сойм з цілою своєю лівицею і правицею і серединею. Немає партії в цьому, кетра не скомпромітувалася до краю свою політикою, або господаркою. Нічого дивного, що теперішній склад цього польського парламенту є в наслідку зневідженій. Пілсудекі тільки скочив на останнє правительство, яке вирело з правої більшості цього сейму. Він просто зараз по перевороті зібрав представників польських соймових клубів і позував їм вибрати президента, але загрозив, що візьме батіг у руки, коли не виберуть так як він хоче. Ідея виляя їх від злодіїв і жуліків. Осмішні суворі вислухали покірно в покутій покорі "казаня" і вибрали того, кого Пілсудекі хотів. Тільки вшехполаки не пішли на казане, але більше за стиду за свою гешефтирську політику, як з цього, щоб горожилися.

Тепер Пілсудекі і його правительство бажалиби, щоби сойм ухвалив їм зміну конституції та розіхався до хати. Таким способом насталаби диктатура зі сплющим соймом. Польські монархісти використовують таке смішне становище цього польського сейму на те, щоби осмішити взагалі цілий парламентаризм у Польщі. Тому зачалася поволи боротьба в обороні парламентаризму в Польщі. Маршалок сойму Ратаї хоче розгнувати, богато польських партій всіляко думає виходити з дурної вулиці, але кожда на свій спосіб і з інших причин. Вшехполаки підозрівають (зовсім зрештою несправедливо) Пілсудекого ѿ це, що він хоче повернути до думки створення польської федерації з Польщею, Україною і Білоруссю. І ось побоюючись, що ідеал Прушинських та Грабських проковтування на кождий сіданок по одному Українцеві — готов відеунутися на кілька місяців пізніше, та не маючи від Пілсудекого на разі ніяких запевнень, вшехполаки є до него в опозиції та бажають даліше втримати повагу й значення сойму, розуміється при умові, що другі вибори відбудуться на підставі нової виборчої ординації, яка дасть їм більшість у соймі. Таке саме думав "Пяст" з Вітосом. Ліві польські партії думали, що Пілсудекі піде на їх програму. Таке думали навіть польські комунисти, які хочуть ратувати Польщу в її теперішніх границях через комуну. Але Сталін аж з Кавказу зачав гукати, що лівиця помилилася. Що в Польщі беться тепер одна фракція буржуазії з другою. Та казав, що комуністам ніякого до цього діла. Але польські комунисти мають свою думку в тій справі. Тепер, коли вся лівиця поволи відвертається від Пілсудекого, цікаво послухати її голосів.

Польська партія соціалістична проти Пілсудекого і його правительства.

Ця партія, що ще недавно кричала "всех живе Пілсудекі", а не казала власно ізза чого — тепер порозуміла. Небачила, що Пілсудекі не думав іти на стрічу польській лівиці, а лише обмежується до легкого провітрування Польщі від неї, що собі "злодії публичного добра". В останнім тижні чоловік муж ПНС п. Гнат Дашинські виступив рішучо проти політики Пілсудекого і його правительства. Всек таки і в тій рішучості не забув Пілсудекому покадти. Він писав:

"Правительствена преса зовсім не старається о те, щоби виправдати свої проекти зміни конституції. Її вистарчують такі причини: 1) Сойм складається з жуаліків, злодіїв і злочинців; 2) коли сойм не ухвалить на команду (Пілсудекого), тоді прийде правління батога. Одес військовий заявив, що Поляки дістали в ліве ухо, а тепер дістануть у праве. Але ж у тім соймі єдина ще членів ПНС, котра має в ової історії світлані картини, що ПНС не винулася під батогом заборчого правительства і обавила їому війну, що покінчилася упадком страшного ворога. Така партія не може слухати і не послухати аргументу батога. Її треба предложить людські, чи собачі аргументи".

Цікаво — чи Пілсудекі тепер предложить польським соціалістам, які не вміли себе шанувати до цієї пори — людські, чи собачі аргументи?

І цікаво, чи ПНС обавить "страшному ворогові" війну, як це нагадує, що зробила з "зaborчим правительством, аж до його упадку"?

Буря в польськім соймі.

На засіданні польського сойму дия 22. червня прийшло до голосування над тим, чи перевести дискусію що до бюджетової провізорії, чи ні. Коли внесок на отворення дискусії перепав, на лавках крайної польської лівиці зачалася буря. Урядував тоді як заступник маршала сойму польський соціаліст Гнат Дашинські. Він закрив засідання і послів Воєвудського з незалежної хлопеської партії та комуніста Варшавського казав соймовій поліції на руках винести з салі. Колись викидали в австрійськім соймі Дашинського, тепер він викидає з польського сойму польських послів.

З життя села й міста.

БОРТЬБА СЕЛА З ВІЗИСКОМ.

Воскресінці, пов. Коломяя. Село має 350 номерів і 2000 душ. З цього числа всього 4 садомістів господарства. Решта терпить страшний голод землі. Австрійські, російські та польські війська зруйнували село до краю. З цього ожебачення, спролетаризування села користуються панове з місцевого фільварку, слуги божі. — Фільварок має більше землі, як усі селяни на куни і належить до побожного костюла в Коломії. Ті панни моляться під фігурою, але мають дідька за шкорою — як каже пословиця. Людям казали жати за **п'ятницяний сніг**, робітники платили по 60 сотиків за дінну, але за пасовиско від одної штуки здирили по два сотнари збіжжя. Цього візиску іменіодського було вже бідноті сільській за богато. **Громада застрайкувала і вже третій рік переводить страйк.** Одні одним помагають, щоби себе підтримати в боротьбі з "юбожним візиском". Правда — неорганізованість села розбиває боротьбу за землю і за вищу заробітню плату.

Боротьба гарно одно село, але друге не виримує і так війні десятирічні, двадцять виїзди, але загальна боротьба о землю прогрес. Це юнілібіони в потох чергами жати і землю мусітби дістатися народом. Але що зробити? Вежаки у Воскресінцях іншого мусили добрі наморуди, зваки дістали робітника. З фільварку фірами мусили іхтити по робітників до Івана і на подуше привозити, і на вітер відвозити. Але й те занепадя панів не зломлює засідати виїздах. Вже три роки страйкують. І хоча кілька з Війська є його брати громади сніг, і ногородами, то з цього никого не вийде, все одно як з його батюків. Більше кількох років до складу заборчого боротьбу села. Кількох, що скомпромітує село боротьби не вириме. Це юнілібіони сніг, то худий землю. Але юнілібіони не тільки! Ніхто не зможе сніговий сніг. Худо, сніг, і вода, то кілька кіл. Але юнілібіони сніг, то снігом, якщо не поможе, то засніж, як ніколи якщо не поможе, то в снігах підуть. Шоби землі цієї лінії не в 1921 році. Військо засніж, орди засніж, селяни що снурило. Тобі ѿ, Військо, підкінь піднімо і відійде від снігу як буде він. Ось як робить сніг, буде буде!

Ліс прикований, не може від руїн відійти. Працюючи, відріз, то зіріть сніг, то відійде. І він не відійде, як буде відійти. Сільський робітник.

Лист з Підгіря.

Норд-Білорусії Спасіві сіннівські яблуко-яблука відгора в селі при Новому Комунистичному снігом із Гуцульщини, більше снігом із Гуцульщини, більше снігом із Гуцульщини, більше снігом із Гуцульщини в році 1917 від Великої України за часів Напередодні Ради, які запросяв мене до себе в Гуцульщі від Війській Сніг. Мін снігом із Гуцульщі мін друк-кодарювала і я запрошуши привіти від гідні та згадав про вишнє снігом мене.

А вибралася в дорогу першого дня Білорусії Сніг, візьмі з собою першомісячне чисте Громадського Голосу, щоби в хорії відснігати. Погоди гарна весняна, візьмі зелено, панів сніг, зваки Великої України звонять, звідні грають из сонівках, підуть, що Сніг Ради. Перейшов я з підгорськими сінами, залишив тут й там на першомісячній майдані. Не першомісячні майданів все по давному: старі дінки хвялять давні добре часи, підуть про дуброву царі Франція, про тіні, що склоняють снігом із Австрії, про генеральні тікні часи, але про віхід у бідні чищо не відуть склади; молоді грають в карти в очко Снайпінг, отсюда, занесене до нас Москівчии під часів, якінто співничі, а молоді сорітують. В пізнях гамірно, візьмі зі лесу, то замкнені в трубу котушки. Всік день сніг, а не сніг зі лхі. В селі Сніг відійде я турок молодих звільнилі не першомісячні майдані, що утворили велике колесо, а в середині студентському читальному "Академії" під часів. Снігом зустріють снігом змісту, як звук змінив та сніг дика присвітлив студенти перші вчитини. В другий та третій день Білорусії сніг згадують іони покінників та зі шкілку кажуть собі платити по цій годіві від одної небінка. Ночі відень Воскресінці Війського Війська Ісуса, який гонив торонців з хресту божого, добре торонують, а второгодні крашанки (пісанки) та хіб не роздають бідним, але нігодноти на ринку в місті. В селі Іса на майдані церковним виправляються Луговики, а їх вирадам припадався цілій майдан, з чого видно не мале заинтересованість "Луговими". Але їх на Нідію маєже немає. Вертуючи по снігах пічкою з Гуцульщини, чув я побір старовіцьких сором'їв пісень та пісні снігові знак, що традиція Січова живе ще на Нідію. Святкування Військії залежать від степеня освіти в данім селі: в однім селі на майдані читають, виправляються, збирати на Рідину Школу, а в другім прям, в Минині (нов. Неченіжків) бутися. Така то канівська освіта!

М. Спасівський.

ТЕМНІ ДУХИ СЕЛА.

Красча, пов. Калуш. Кому з вас громадянин доводилося комунебудь бути на нашому Нідкарнатті? Гарне воно, чудне! Але гляньмо у хатину тубольця. Щож побачимо? Одну нужду. Чорні, окончені стіни, а ще чорніці здаються нехарністю та недостачею світла. На печі, на клауніку соломи снить то ѹ сидить ціла сім'я, що ѹ кормиться не краще, як і живе. Худобина

У доброго господаря краще єсть як цей чоловік. З малими винятками поза капустою та барбадесю, цілій рік в устах нічого не має, бо й десь вони? Земля у нас греєка, персона, а й до того некультурна, середнічна господарка. Головний спосіб прожитку лісові збріки при несвідомості та неорганіованості дово, що діють можність марно сім'ї перевіривати, ну з до того ще й Жид з чогось жити мусить. Треба свою нужду закропити. Богато наших літніх кідало і кідає рідину землю, та неє таєм за море на зробити. І коли не вони, то вони Нікарпіття ще й інші спроби свом правління, не ворухнувоб пальцем навіть не вію свою буду. Але вони (хоч не всі), пересміючи коло культурного, усвідомлюють собі принципи цієї нужди в кіду, та стараються цю свідомість поширити серед братів. Богато, яких слово вінів кінути буде між свідомішими із культурних людей, вернуло люді з потібним словом і розумом і сильну присягу на подібності дої своєї землі. І здавалося, що таємне земле велике та. Але винько на словах тільки. Всімус же приклад свое село. Задовіно в нас кооперативу. З поческу винько все гаряче, але трохи таки не такі вінто. Шопою по кінських місцях по многих криках, рунин інформації у місця. В місця ні розумено читальню, які не тільки стоять горюю розшукати. Заникли землі ростло з тим коктим. Заснована йде, і ось знову ще трохи прієм а слово приступає винько з тим підміни. Так ві! Ось які аматорський групок, порою приготуваних до вистави із тими думами дали змогу, що не сидіть. Кооператива і членами постійно від громадському будинку. І коли починається розбирати перегороду, що зійде село не ти член, темні думи пішли протест, що членами не треба, щоби забиратися, бо ховає землі таємник. З тяжкого отого року, несвідомості, але бура висела. Начали винькою не тільки землі, але брати участі, не знаючи земелько першій дороги. Але винько тихих людей не синяки прієм. Ось винько вистави з «Сатані в боїні» і «Світі». Царод «Світі» перед будинком, а то сідени не йшов вінто. Тут саме зіважили місце одного темного духа, що увіхвів серед молодіжі, пані до нестяни і трохи за здеркуванням, щоби не йшов на виставу. Коли вони зігнані Степан Федорів звернув їхому зігнані звіту, то цей вінкнувся із него словами, що тут сором повторяти. Ви пановескі хочете виньку і Селянського Сююду, то скльдите собі, але у своїй хаті є між собою, а нам дайте спокій; карйтесь в багі, але не обкідайте трізво земліх людей, котрих ви зігнуети повинні! Село уже не синя, вони будуть з кождого хвидиною. Тому рити на пісшу чистоту і кооперативу перестаньте, бо не туте погане це! Оберестити тут місце не місмо пам'яту, але напрощати їх розум та бою дорогу тих людей, що йдуть проти добра і освіти сільської і міської бедноти.

Оден за всіх.

ТОВАРИСТВО «БОЧКА».

Молоді села Наревка заснували собі місце року рухомко-пожарніче товариство «Луг». Прана винько гарно в товаристві. Хлопі робили відрви, читали книжки і часописи, гарно співали народні пісні... Здавалося, що й спряті таємний Луговик тільки своїх наїві. Та ба! Декілька однієць що за парчину отої борги й маму продавби (не то честь свою) склали собі таке товариство «Бочка» і ну же цікавіші Майорка в бороду! Вирай, але не хотеть побити.. Про книжку і часопис — і не згадуй їм півніть. Та де! Ім краще пані розбігти собі винькою, чим взягти до культурної присяї. Оскількі гарад у нашому «Лугі». Читаємо, що во інших селах Луговики купують книжки та музичні інструменти — а в нас їх горівка відноється таємні дорогі таїн. Сором і ганебі таким однієцям!

Луговик Грім.

В ЗІМІ І В ЛІТІ.

Тютковичі на Рівненщині. Наша молодь знову починає ворушитися. Члени читальні беруться з захопленням до праці на культурно-освітній пісні. Цей рух помічається з кождим роком з початком весни. Дехто з громади мабуть поставивши таке питання: Чому ж то саме починають ворушитися тільки весною, а шо ж вони роблять в зімі? Це тому, що читальні в Тютковичах не має ані власного, ані громадського будинку, де можна би влаштовувати вистави і через те цілу зіму не відвідується жадних вистав. В зімі читають книжки, цікавляться газетою, прієднують нових членів, заохочують старіше громадянство книжками і т. п. А як тільки потенцілі на дворі, зараз-же приступають до влаштовування вистав і де — в садку підбез-

одкритим небом. Треба бути під час приготування членів до тих вистав, щоби оцінити той рух, ту свідомість і те захоплення, яке проявляється тут на Рівненщині і яке з кождим днем все більше і більше шириться. Вечером після денної тяжкої праці зібраються члени в садку п. Г. Головчука, поважного і найвідомішого господаря нашого села, який не боючись ріжних наклонів зі всіх боків, цілком свідомо допомагає дилу. Відчущасе садок, не боючись, що там дітвора нарібить школи, дас ріжні матеріали і т. д. (Честь і почана таким громадянам!). А хлопці — любо подивитися, як вони працюють біля помосту. Робота кінить. Одні тільки буває зде, що іноді діді перешкоджає таким виставам. Вистава тоді переноситься на другу неділю.

(С 2).

СТОРОЖІ ПУБЛІЧНОГО ЛАДУ.

Перемишль. Дня 4 л. м. на третій день свята у Перемишлі у медоситні на Болі, де находитися таємні поважні громадяни: Іван Гук зілокацький урядник Намісництва, Остап Лінович, Л. Задорожний, Михайло Михайлішин, богаті господари Перемишлі з неїтіоміх присяї гром. Тевдора Бодака, посторунковий герл. постинні «Хмельські залізничники». Це арештували всіх в самім виді виглядало підозрілим, а як можна догадуватися, маю бути виконаним на особі Івана Гука, котрий має на тій позиції досить до діла з властями і самою поліцією — стояє в кожному разі непорозуміння, бо замість Гука всі удали одержав гром. Теодор Бодак. Справа представляється слідуючо: Госпожа вчера проіонував посторунковий Немкевич гром. Гукові, щоби запровадити яко свого крівного і доброго земляка Остапа Ліновича до поблизу села Корсса. Дорога випаде через ліс. Насле товариство громадян завернуло з поворотом до вище згаданої медоситні, та в тій же хвилі посторунковий Хмельські, не маючи найменшої підстави до Гука, зарядив арештуванням, а зможені коменданті посторунку Глазівка і Немкевич скрізь ждали на виконання свого плану і зокрема командант замість Гука задавив бориком Бодака при самих дверях від зони. А було дуже темно. Раз в голову, а другий раз в удо. Той же зір зустрів, стративши притомність. На місце явилися кошівся судово-лікарські і Бодака віднесено на руках товаришин домів, де лежить тяжко хорій. Командант від хлопці з Наревка, який попав коло медоситні, жадав бити, а коли цей відказався, що не має, той же комендант сам відцепив орчик від вога і ним в скріпторійні способі виконали свій план. Так поводиться тут місцева поліція з громадянами. Слідки: Василь Гінн і жив Глєсман, Іван Гук, Теодор Бодак, Михайло Боркоаський, Н. Кухарський, Михайло Михайлішин в Перемишліах, Задорожний в Борщові, Остап Лінович, Корітко і інші та судово-лікарські оглядини.

Як дбаємо про свою будучість?

Чуємо часто кінч: «Яка молодіж, таїй народ!» «У дітях наша будучість!» і т. д. Але чи призадумались ми як слід над цими кінчами? Чи дбаємо за свою будучість? Ні! І хоч не раз нарикаємо на свою погану долю, однак не стараємося поправити її хобі для своїх дітей. Пригадумаймо над тим, як виростають наши діти? Селянська дитина проводить свої молоді дні переважно біля худоби. З куском чорного хліба в торбині, в дріні світлини, з вірткою на спині, день у день бігає за худобою. І це є життєва школа селянських дітей.. Чого ж вони тут навчиться?

Ще в інших обставинах живе робітнича дитина! У вогких, темних, тісних кімнатках приходить на світ. З малку винько голоду і холоду. Не диво, що при кождій нагоді старається відватися з тієї загиблі. Одніока дорога — на вулицю! А вулиця свій закон знає! Дитина більших зарівників не має майже ніякого виховання з дому. Це раз тому, що й родичі не знають, як треба виховувати — а друге, через нуждені матеріальні обставини не в силі вони занятися як слід своїми дітьми. Отже одинокою вчителькою робітничих дітей стає — вулиця. Тут дитина жадна вражінь, швидко переймає все лихо вулиці: картярство, пияцтва, гуляння бійка і т. д. На це все треба трошей і то чимраз більше. І за цим вже слідує крадіж, бандитизм, деморалізація.

З повинного легко собі уявити нашу страшну будучість. Тим страшнішу, що рівночасно по інших культурних державах все населення, ріжниці стану і переконані, покладає ве-

ликі старання до якнайкращого виховання дітей і молодіжі. Отже, як ми не йдемо з ними, так вертаємо в зад, котимося в прошасті. Тому треба ще богато писати про виховання дітей і молодіжі в надії, що хоч в часті зарадиться ліхові.

Самі способи виховання можна поділити на три роди:

Перший рід — це виховання дітей до 8-го року життя. Найкраще тут надаються захисти і дітічні садки. Практично це переводиться в цей спосіб: Котесь село чи місто наймає собі яку досвідчу жінку на управительку захисту, чи садка. А в кожному селі найдеться майдан, чи хата, на приміщення для дітей. Туди щодня ранінько, або й на стало віддають матері свої діти під добру опіку. Це є велике добродійство для наших селянок чи робітниць, які можуть цілий день спокійно віддати свої праці і не треба журитися: а що там у дома моя дитина робить? Чи не стаєся яке нещастя? Цим і ро-тичам буде полекші і діти матимуть добре виховання та будуть здорові. Філії й кружки «Союзу Українок» повинні на це звернути свою увагу і широ займатися цією справою.

Другим родом виховання — це є пластове виховання, в яких виховується молодіж, хлопців і дівчат від 9—18 р. життя. До цього треба в селі заложити пофше «Кружок Т-ва Охорони дітей». Опісля треба знайти старшого (в серединому віці) мушину або жінку, які широ посвятивши пластовому вихованню та були з ним добре обізнані. Тоді збиратися молодіж від 9—18 літ і починається виховання після підрахунка «Життя в пласті». Не буде описувати, як це робиться, бо воно є в різких підручниках. Подам лише, яка є ціль Пласти і ходи.

Пласт виховує молодіж на здорових духом і тілом громадян. Вироблює чесні характери. Учити молодіж самоносливі для загального добра. Замість піаксивності й зневіри, вноє відвагу й рішучість, учити давати собі раду в усіх пригодах обставин, не жебраючи чужої помочі. Пластун чи пластунка стає потіхою і підпорою своїх родичів на старості літ. Тому всі родичі, яких діти є в пласті, дуже широ відносяться до пласти і підтримують його, бачать у ньому велику поміч для себе.

Пласт виховує молодіж на чесних і карних громадянів свого народу. Вчить будувати, а не руйнувати, любити — а не ненавидіти. Пласт є противій шовинізму. Супроти другої нації вказує пласти любов і зрозуміння, але рішучо відкидає ненависть і насильство. Однака пластинаста стоять на сторожі правди і перед насильством бороть правду дб загину. Вчить постояти за своє право і волю.

А ще є важливе, що в пласті всі є рівні. Не звертається увагу: «Хто він? З якої родини чи класу?» Але звертається увагу: «Який він? якого діла і характеру?» Не словами і по-верховним виглядом, але ділами кождий нехай доказує свою вартість!

Поставивши собі такі високі цілі що до виховання, не дивно, що пластова ідея захоплює чимраз ширші круги молодіжі. За невеликий новоєнний час, успів уже пласти згуртувати в себе кілька тисяч молодіжі так селянської і робітничої, як і міщанської та інтелігентської. Але цього ще мало, бо в інших народів в пласті сотки тисяч молодіжі всяких станів і клас. Тож не оставаймо позату.

Третим родом виховання є період від 18 літ у груд. Найкраще тут підходить спортивні товариства, як «Луги» і т. д. Самі «Луги» стали масово поширюватися, із що складаються всякі причини. Одна з інших є й та, що члени «Лугу» мають змогу всесторонньо вдоволити себе під зглядом фізичним і духовним. До цього слугить спорт, ріжнородна руханка і т. и. хори, аматорські вистави, відчутні і пр. тому ми повинні подбати, щоби наша молодь не ходила самонас, а стала членом товариства, яке найкраще підходить до його вподоби й здібності. А тоді весь наш народ сміло дивитися у свою будучість!

Гуп — Ч. В.

МУЖЕСЬКА УЧИТЕЛЬСЬКА СЕМИНАРІЯ УПТ У ЛЬВОВІ, вул. Крупська 15, переводить виспи на роки I—IV, що дні в годинах: 11—12 і 2—4 до 30 червня.

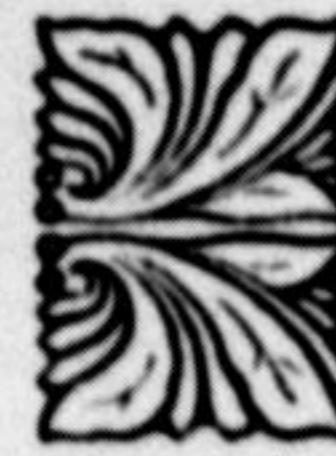
Умови приняття на І-шій рік: покінчення VII. кл. всесвітніх шкіл, або II. кл. середніх шкіл.

Вступні іспити відбудуться дня 30 червня. Вислове 5 зол.

М. Бабин, управитель.

ВІСТИ З ЛУГУ

Товариство „Січ“ в Подебрадах на Чехії.

Головна мета, яка обєднала коло себе учасників цієї організації в Подебрадах, є студіювання і розрішення проблеми про систему морального і фізичного виховання та організації українських масових сил в руханкових товариствах. Під цими національними масами, учасники Т-ва розуміють демократичні верстви нашого селянства і по частині міщанства, а саме українського робітництва та частину нашої інтелігенції.

Товариство «Січ» в Подебрадах почало 6 лютого 1925 р., коли по ініціативі г. Прокопова скликано січову вараду, на якій ухвалили заснувати наше Т-во і обрали старшину організації.

Для поширення серед української колонії в Подебрадах січової ідеї влаштувано 1 березня м. р. публичну лекцію на тему: «Ідейні основи січового руху на Україні», яку виготовив і виголосив К. Коберський. Зміст лекції охопив такі теми: Початок січового руху. Переслідування. Процеси. Укр. Січовий Союз. Укр. Січові Стрільці. Руханка. Пожарництво. Селянський підклад. Протиклерикализм. Рівність. Відродження історичних традицій. Тверезість. «Соколи» і інші «Січі». Американські Січі. Чеські руханкові організації. Після лекції, яку слухало понад 20 осіб, відбулися живі і палкі дискусії, які затягнулися щось понад 4 години часу.

Дня 6 березня м. р. відбулися Установчі Загальні Збори Т-ва. На цих зборах затверджено проект статуту організації, що був складений на основі статутів Т-ва гімнастичного і сторожі огневої «Січ» (вид. Львів 1922) і Т-ва «Січ» з Наддніпрянської України (вид. Камянець Под. 1919 р.). Тоді ухвалено також проект ідеологічного правильника. Цей правильник під назвою «Ідейні основи січового руху» згодом надруковано в журналі «Життя», періодичному органі укр. соціаліст. молоді ч. 2 (5) ст. 16–20 з підписом «Тези Подебрадської Січі». Наши ідейні основи пізніше знайшли ширший відгук і вині в календарі «Громада» для робітничого народу в місті й селі на рік 1926, на ст. 64–68, автор П. С. повторив в оброблені

вій формі ідеологічний правильник нашого товариства.

Склад Т-ва на день згаданих загальних зборів сконституувався з 11 осіб. Збори обрали постійну старшину Т-ва в складі 5 осіб: К. Коберського, Ів. Прокопова, А. Кісія, Д. Михайлівського і Ант. Кущинського.

Дня 3 квітня м. р. заходом Т-ва відбувся реферат січового батька дра К. Трищевського: «Про розліт і значення Січі перед віною». Цей реферат основателя перших Січей із Покуття викликав живе й шире зацікавлення.

З біогом дальнішого часу в Т-ва настуїв період внутрішньої ідеологічної праці, що призначала до принципового розрішення проблеми згаданої ідеї початку цього фестивалю. В результаті цих ідеологічних думок в Т-ва виникла думка, що «Січ» дійсно є найпридатнішою формою для організації українських національних мас коло руханкової справи.

В своїй системі організації, а почасті і в побутових традиціях «Січ», стоячи на грунті справжньої демократичності, мусить також використати і втілити в свою працю богатій досвід як чеського «Сокола» так і чеських робітничих руханкових товариств. Всі кращі досвідні згаданих братніх організацій, які будуть придатні для нашого групту, треба перевести «Січі» до себе.

Окрім того праця «Січі» буде ісповідано, коли вона не розривати в найвищий спосіб питання про організацію молоді, якою виховувала Січовиків.

Старшина Т-ва на засіданнях 15 і 21 листопада м. р. виробила і привела ідею докладів, який являє серію статей для журналів і газет, а може і для видання спеціальних книжочок січових підручників, які дадуть відповіді на такі основні теми: «Наши завдання і наші пільги» (вступ), історія Січового руху, ідейні основи «Січі», Січова організація, Січова руханка, Січові громадські завдання, Січові традиції. Ці теми виготовлються в письменній формі і відчітуються їх на згаданих засіданнях Т-ва. «Січ» в Подебрадах використала нагоду 30-літніх роковин смерті М. Драгоманова, щоби поширити цю ідею, на службу якій віддав все своє життя цей патрон богатих Січових товариств у Галичині. Наше товариство взяло на

себе ініціативу по влаштуванню Драгоманівської святочної академії, яка відбулася 26 лютого 1925 р. при участі коло 200 чоловік, членів укр. колонії в Подебрадах.

Дня 17 січня ц. р. відбулися Надзвичайні Загальні Збори Т-ва, на яких обрани нові органи управління та розглянуто і ухвалено ідеяльність Т-ва на 1926 рік.

До складу новообраних старшини увійшли г. Ів. Прокопік, Василь Василівсько, Андрій Кісій і Ант. Кущинський. В Ревізійну Комісію збори вибрали г. К. Коберського, М. Сасевича і Ірину Кущинську.

Ухвалений план діяльності на біжучий рік поділяє у виконуванні следуючих головних точок:

1) Виконувати назначені програмі студіювання Січових проблем, оголосивши ряд рефератів, які в письмовій формі дають систематичний зорик правильників для Січових організацій.

2) Попилювати на зорі інформації про діяльність Т-ва та про слово ідею. Для цього подавати до редакцій різних часописів та до видавництв відповідні статті, замітки та інші реферати.

3) Надати тісні звязки з демократичними укр. емігрантськими організаціями, що прямують до сильного з наїми мети про розширення проблеми про організацію, освідомлення і виховання національних масових сил. Діяльність цю переводити в напрямку обміну думками і поглядами.

4) Надати жінці зносини з «Тугами» у Львові з метою співирганції з ними.

5) Запровадити Січову руханку серед членів Т-ва.

6) Важити заходів для пропаганди укр. народних традицій серед подебрадської колонії, аби поширити серед Українців те, що заклали ту школу Авраменка.

В цьому відношенні Січова праця може носити характер як допомоги та співирганції з іншими організаціями, що переводили все це завдання, а також і самостійних заходів.

7) Закласти в Подебрадах «Молоду Січ».

Ось такий підсумок за рік «січової» праці, що перегляд уважний нашого товариства поміж академічною методою.

Ант. Кущинський.

Зі світа.

АМЕРИКА вперше від часів світової війни має недобір з заграниціної торговлі. В 1919 р. Америка вивозила о 1 міліарди своїх товарів більше, як ввозила чужих. Але що року та сума зменшується, аж у р. 1926 виявилось, що за 1 місяці Америка ввезла на 135 міліонів доларів товарів більше, ніж вивезла. Розуміється, що Америка зі своїм величезним і сильним господарством скоро поверне собі ту шкоду. Все ж таки виказувється, що золоті часи світової війни для Америки минули. В трохи обероті Здинених Держав Америки з іншими державами велику роль відіграють проценти від позичених грошей, які доходять до 600 міліонів доларів. Але таку саму кількість доларів висиллять до родинних країн американські іммігранти-робітники та вивозять самі горожане-подорожні по світу. Тому вся увага американського торговельного і промислового світу мусить звернутися на те, щоби з одного боку вирівняти в заграницій торговлі і знову більше продавати як купувати, а з другого боку стягнути трохи від своїх довжників. З першою справою не йде легко. Американський товар зустрічає конкуренцію (як на приклад нафта, хліб і промислові

3 „Союзу Селянських Спілок“.

КОМУНІКАТ.

Безплатного Бюро Поссередництва Праці при Т-ві «Союз Селянських Спілок», Львів, Ринок 10/II.

Вільні посади:

Чотири жінчині-кухарки, що можуть вести самостійно кухню й помагати в дечім при господарстві.

Одного слюсаря-механіка, що міг би вести самостійно слюсарську робітню та направляти сільсько-господарські машини.

Одного меблевого столяря зі свідоцтвами пром. школи.

Шукають заняття:

Студент прав, посада 4-літню практику в канцелярії адвокатській.

Хто з учительства рефлектувавши на двомісячне безpłatне удержання — зволить зголоситись до п. Гонорати Мрочковської в Радиничах, пов. Мостиска.

Польські власті у спілці з капіталістами проти Селянської Спілки.

Коли приблизився речиць сплаву деревадарів на Черемоші, керманичі здергалися від праці, жадаючи поміркованої ціни від кубіка,

—♦—

вироби), та його ціна мусить іти в долину тоді, коли той товар, що його требує Америка, як кавчук, кава, олово і тд., ідути постійно в гору. Тим більше мусить Американці промишляти. І ось він добачує свій ратунок тільки в цьому, коли Європа зможе повернути до господарського здоров'я, зможе повернути йому не тільки проценти й довги, але також зможе купувати його товар. Щоби ратувати господарство Німеччини, позичив вуйко з Америки до 100 мільйонів доларів. І тепер мусить трястися над здоров'ям Німця, бо що з хорошого, за проценти вільме? Позичив Бельгії 100 мільйонів дол. на поправу валюти, а вона теж 100 мільйонів доларів проглашає відсутніми.

Позичили Італії, а та всі гропи пустила на військо. Позичили Польщі, але й там візли тільки в біду і на холодне дуяте. Ось тепер Америці треба роздумати, що робити, щоби прийти до рівноваги. Підозрівають, що деякі держави європейські віддають Америці свій довг у товарах. Але американські промисловці с проти такої сплати, бо їх товар лежить і фабрики стоять. Ось такі труднощі стають тепер перед американським правителством. Труднощі це того рода, що примушують Америку до цілком іншої політики, яку провадить Європа.

В НІМЕЧЧИНІ відбулося всенародне голосування над тим, чи належиться бувшим князям, королям та кайзерам, яких змела з престолів революція 1918 р., якенебудь відшкодування за сконфіковані маєтки. В цілій Німеччині йшла величезна агітація за і проти заплачення відшкодування. В Берліні розважено тягаровими автами лівих і правих агіаторів. Всі вільні місця на домах залиплено величезними афішами. Видно, що бувши монархи не жаліли гроша на друк афіш і на агітацію. За тим, щоби заплатити відшкодування, голосували і всіх сил докладали великі промисловці, поземіщики; взагалі ціла кляса капіталістів і буржуазії станула на ноги, щоби стати в обороні „святого права приватної власності“. Весь працюючий народ був за тим, щоби такого відшкодування не давати дармоїдам. Але виявилося, що господарська сила посідаючих кляс власне в цьому, що вони мають у своїх руках капітал і варстати праці. Вони хотілись за методи нечуваного терору й залякування, щоби відтягнути маси від голосування. Фабриканти, банкири, великі земельні власники загрозили робітникам і селянам, що викинуть їх з праці, коли вони будуть голосувати. Також правительство і президент Німеччини Гіденбург стали агіаторами кайзерів і королів. Окремими письмами та заявами отверто ставали по стороні оборони „прав власності“ королівських фамілій. Особливий терор панував на селі. То й не дивниця, що процент голосуючих на селі був малий. В деяких околицях Німеччини голосувала всього четвертина управнених до голосування селян. Всіх управнених до голосування було в цілій Німеччині 39,593,362. За тим, щоби не дати відшкодування голосувало 14,440,800, за тим, щоби дати 5,884,670 а пів мільйона карток університету. Таким способом голосувало до 36,3 відсотків управнених до голосування. Щоби дійсно не прийшло до заплачення князям відшкодування, треба було, щоби за тим внесенням го-

лосувало близько 19,800,000 голосів. Так отже бракувало 5 і пів мільйонів голосів. Справа остала невирішена. Вона вернеться знову до парламенту і там правительство так уже покрутить, щоби й царенята трохи обнизили свої вимоги і в парламенті найшлося більше послів, що готові погодитися з меншими претенсіями бувших монархів. Останній вислід голосування ратував Німеччину від крізи на становищі президента держави. Гіденбург виразно заповідав, що на випадок некорисного для королів висліду голосування, він не підпише закону проти бувшого свого зверхника кайзера Вільгельма. Тепер він спокійний. І успокоїлося в хаті бувшого кайзера в Голяндії в Доори. В часі голосування приходило до бурливих заворушень. Особливо бундючно виступали монархістичні бойки, які просто нападали на голосуючих. І хоч буржуазна німецька преса хоче закрити випадки терору і поліційних насильств, то всього не вдається закрити. До кровавих заворушень прийшло в Галле, в Берліні, Магдебургу і інших менших німецьких містах.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ притихла в останнім часі національна боротьба. За те розгорілася боротьба поміж партіями аграрницькими, що заступають інтереси дідичів і богатих селян, а партіями робітничими. Партиї аграрницькі церешери в соймі заведения мита (цла) на провіз збіжжя із заграниці, щоби віднести ціну збіжжя. Знову партії робітничі дуже завзято поборювали цей закон. Цікаво, що при тій справі поділилися чеські і не чеські партії. З одного боку за митом були Чехи, Німці і Мадяри (аграрники), а з другого боку проти мита були також Чехи, Німці, Мадяри й Українці (робітничі партії). Робітничі партії — соціал демократи й комунисти вели завзяту обструкцію в соймі проти мита а в містах уладжували великі демонстрації. При тих демонстраціях приходило до гострих і кровавих сутічок з поліцією.

Заведення збіжжевого мита загострило також загальні відносини поміж Чехією, а Мадярщиною і Польщею, які вивозили богато збіжжя до Чехії. Тепер цей довід бувши утруднений через досить високе мито.

У ФРАНЦІЇ провалилося правительство Бріана. Причиною той чергової дуже тяжкої правителственій крізи у Франції є дальший спадок французького гроша. Президент Франції Думерг поручив Бріанові утворити нове правительство. Бріан пустився тепер шукати союзників на право і залетів аж до вожда французьких націоналістів Поанкарого. Таким способом правителственна кріза кінцевою Францію в кліщі капіталістичної кліки. Бріанові не вдалося змінити правительства і він мусів уступити місце Ерріотові. Але й цей не зумів згуртувати для своєї програми оздоровлення Франції більшості послів у французькім парламенті. Тепер творить нове правительство знову Бріан. Взагалі положення Франції з огляду на жадання Англії та Америки в справі сплати довгів і процентів є дуже тяжке.

В ТУРЕЧЧИНІ викрито заговор проти президента Мустафи Кемалі Паші в Смирні. Заговорщики належали мабуть до монархістичної партії. Арештовано до

20, послів і 30 заговорщиків, в яких наймено зброю.

В ПОРТУГАЛІЇ зачалася нова „революція“. Називають її так як у Польщі „військовою демонстрацією“. Але крові не льється там багато. Генерал Гомез Коста, який робив недавно з Кабекадосом революцію, заявив своїму революційному зверхникові, що він хоче бути на чолі правителства, бо така а не інша є правдива воля революційних військ. Кабекадос склався в касарнях в Вазерні. Гомез Коста підійшов зі своїми військами до столичного міста Лісабон і заняв кілька укріплень. Біда з генералами, що не позволяють мирному населенню мирно працювати.

В КИТАЇ довгий час не могло прийти до порозуміння між побідними генералами Ву-Цеї Фу і Чанг Со-Ліном. Після довгих торгів згодилися генерали, що в однім році буде творити китайське правительство Ву Цеї Фу, а в саїдуючім Чанг-Со-Лін. До порозуміння прийшло головним чином тому, що третій генерал, їх ворог Фенг, який опирається на большевиках, зре у силу.

НОВИНКИ.

РЕВІЗІЇ У ЛЬВОВІ. Там собі у Варшаві пробомкують о територіальній автономії, а поліція польська на своїй території вже виконує свою автономію.. Дня 19. червня напала львівська поліція на приватні помешкання тов. головного секретаря УСРР. Осипа Навроцького, тов. д-ра Матвія Стакова та тов. Остапа Павлова і перевела в їх хатах ревізію навіть особисту. У тов. Павлова перевів комісар поліції також особисту ревізію в його дружину, що случайно приїхала до него з провінції. Переведено також ревізію в локації „Громадського Голосу“. Напад тривав кілька годин. Між іншим забрано матеріяли, призначенні до друку, через що є оштрафовані з друком числа.

Але найцікавіше те: пощо роблено ще майже вночі ревізію в наших товаришів? Комісар поліції заявив Навроцькому, що поліція шукає за актами Селянського Комітету Допомоги Голодуючому Селу. Але замість звернутися до відповіального секретара т. Навроцького о потрібні вяснення, поліція перевернула в гору дном річи тов. Павлова, як Стакова і вкінці сконфіскувала такі окрім актів комітету, ще дописи про Селянську Спілку й ін.

Таким чином по розвязанні повітових комітетів ударено ще й діяльність комітету у Львові. Польське „морально-революційне“ правительство веде отже ясну політику: українському голодуючому селянству не помагає само і не дозволяє помагати. То тільки на польських безробітних стягають силою на пошті і на залізниці також від Українців.

Це буле для українських селян один доказ більше, що тільки в своїх хатах, можна буде мати забезпечене життя.

РЕВІЗІЇ І АРЕШТИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ. В минулій тижні львівська поліція арештувала урядовця „Просвіти“ п. Красницю. Перевела даліше ревізії в приватних помешканнях д-ра Паліччука, студ. Кубацького, Полюга і інших.

ХТО ЇЗДИТЬ З РОСІЇ В КАРЛЬСБАД? До війни вся російська аристократія, офіцери й купці заливали Карльсбад грішми. Мали тут навіть свою церкву, свої готелі. Нині цього нема, дорога з Росії — страшево коштовна, життя в Карльсбаді дуже дорого. Та все таки цього року прибули до Карльсбаду гості з Росії. Хто в ті богаті люди, що можуть собі позолити на такий люкс? Хто з «пролетарської держави» виїздить на теплі води аж до Чехії?

Чеські газети подають імена цих щасливих одиниць, що можуть поратути своє здоров'я в буржуазії, розкішнім курорті. Газета «Чеське Слово» (орган соціалістичної партії) дня 27. травня подає ці імена:

— З Ленінграду приїхали: Herr Schender Kreinen, урядник *mit Frau Chaaja*. — Herr Abram Schoub — приватний. — Herr Samuel Judkowski, зубний лікар. — Herr Heinrich Hirschson, інженер.

— З Москви приїхали: Frau Glafise Sak-Persina, зубна лікарка. — Frau Julie Bergman. — Herr Israel Chasanoff, урядник. — Frau Rebbecka Longina з дочкою Nechoom і сином Соломоном.

От кому добре діється вsovітській «пролетарській» республіці!!

ДОЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ В ТЮРМІ „НА БАТОРОГО“ У ЛЬВОВІ. В минулім тижні покінчилася свіжа голодівка політичних візнів в тюрмі на Баторого у Львові. Візні домагалися окремих кель для політичних, дворазового проходу в день та усунення рештки при відвідинах родини. Всі ці самозрозумілі умови в культурних краях західної Європи, треба на львівськім ґрунті під оком президента суду аж виберівати голодівками. Такі домагання ставлять візні що кілька місяців. Що отже робиться в тих тюрмах? В тюрмі при вул. Баторого находитися також відповідальний редактор тижневика «Світло». Слідство, яке провадить суддя Косік всі, добігає до кінця і йде в напрямі обвинувачення з § 58 з. к. за поміщення кількох статей. В звіту з тим дійшло до відома, що початкові уряди ще в минулому році одержали наказ подавати постерункам присвіта передплатників «Світла». Це певно діється з усіми нелюбими українськими газетами ізгідно з засадою, що конституцію треба сховати до кишень.

ПОЛІТИЧНЕ ВБІВСТВО НА ВОЛІНІ. Дня 19. червня вбито в Городку на Волині б. отамана Володимира Оскілка, який редактував хлібоїдську газету «Дзвін». Справника вбивства не вислідженено. Про причини вбивства ходять ріжні поголоски. Одні говорять, що Оскілка вбив якийсь селянин з особистої землі, другі підозрюють тут руку більшевиків, які побоювалися, що Оскілко в будуччині може стати для них небезпечним. Розуміється, що ті поголоски є лише згадками.

БАТЬКАМ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ ДО ВІДОМА. Міські, а може й повітові шкільні ради посилають державних народних учителів від хати до хати, аби списували дітвому в шкільному віці, а надто доручують у Львові і мабуть по інших містах батькам, яких діти не записані до польських шкіл, візвання, щоби з новим шкільним роком записували діти до державних шкіл. Кождий батько-Українець повинен записати свою дити-

ну до рідної школи й звернути візвання шкільній раді з посвідкою управи української школи, що дитина записана до цієї школи. Це конче зробити, бо інакше шкільна рада може наложить на батьків кару, що їх діти не поїдають ніякої науки, але батькам вільно посылати свої діти до приватної школи, або подати про їх домашню науку.

МУЗЕЙ КІНІВСЬКОЇ НЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ. Кінівську Лавру, в якій до цього часу поміщалися інваліди, після цього, як відобрало її монахам, передано в розпорядження освітніх та культурних установ. В першу чергу поставлено в розпорядження лаврського державного музею Академії Наук. Там поширені між іншими музей книж, культи, архітектури, театральний музей, будинок учених і інших. Лаврську гостинницю віддано комунії пролетарського студентства.

ТОВАРИШІ! Кожному, хто бажає зросту та розвитку самостійної професійної організації українського селянства та робітництва, треба обов'язково купити й прочитати книжечку: «Що таке «Селянська Спілка» і чому її треба закладати?»

Ціна тільки 10 сот. На почату 10 сот. Надеждість вислати в поштових значках на адресу: Адміністрація «Громадського Голосу», Львів, Ринок 10 II.

Посмертна згадка.

ПЕЛИПЯК МИХАЙЛО, член УСРР та різних українських товариств в Берегах, Самбірського повіту, номер 23 травня 1926 р., проживши 28 літ. Нокійний тов. Пелипяк був одним з найбільш ідейних громадян села Берегів. Він не належав до голосливих громадянських діячів. Він виконував лише совісної обов'язки члена різних українських організацій, а головну свою увагу звернув на поширення соціалістично-радикальної думки поміж своїми товарищами. В 14-тім році життя вже був яким «Січи», та й оркестри. В 1916 р., вісімнадцятилітній молодець, вступив в ряди У. С. С., та не довго довелося йому там любувати, бо вже в рік пізніше в бюро під Конюхами попав у російський полон. Як полонений працював в катеринославських концлагерях вутлі, де набавився сухіт, які спричинили його передчасну смерть. Чоловік паскрізь ідейний, він ніколи не забував за це, що як свідомий український громадянин він має обов'язки супроти власного народу. Доказом його ідейності є хочби це, що на смерті постійні зі своєї нужденної праці призначив 3 морги поля на будову пам'ятника Франка.

З великим сумом супроводжали його товарищи на вічний спочинок.

Спи спокійно, дорогий Товаришу, та знай, що ми, які осталися ще в живих, виконаемо заповіти Франка, котрого Ти старався наслідувати у своєму скромному, короткому життю.

Члени Громади У. С. Р. П. в Берегах.

Всячина.

Комууністична газета в Москві «Правда» повідомляє про поворот заступника уповноваженого нафтового синдиката тов. Мальцмана з Англії до Союзу РСР. Вона пише: «Та скромна подія відмічена описом митового уряду всіх тих речей, які віз зі собою тов. Мальцман в подорожніх пакунках. Подавмо цей митовий документ дослівно: „Чоловічого і жіночого біля 94 пар, мужеських одягів 4, вісім пар штанів і три піджаки, жіночих костюмів 2, одягів суконних 4, шовкових 9, літніх 18, а всіх 33, три вязані кофти і 5 юбок, пальт 6 і відрізів

на пальта 4, ровер, обуви 18 пар, 5 капелюхів, 60 пар панчіх, 7 пар рукавичок, скатертей 12, простинь 15, хустин 30, салфеток 55, гарнітурів шовкових і вязаних 15. Митовий опис докладний. Ми пропускаємо дрібниці як: 4 костюми до купелів, пижами, парасолі, ковнірі, рукавочки, капоти, горсети, торбинки, вишивки бархат, зеркала, посуду. Коротко сказати, б скринь, ще коротше — сотки кільограмів. Всі були перелякані, подавлені та розсіяні з причини такого галантійного багацтва. Невіно, що він в представником! Алеж і 96 пар біля!! Алеж 36 пар черевиків!! Алеж 33 одяги для жінки!! Ми дуже сумніваємося в це, щоби вязані комбінації і чудова капота, хочби її розкішна як мрія — була справжнім агітаційним засобом для російської нафти. Залишім на боці всі етичні моменти. Але коли той одягово-обувний магазин на колесах придав собі тов. Мальцман за власні гропі, то якуж платню отримує в нас цей представник з іштв'ома скринями «в руці»?! Скільки він коштує нашу державу?»

Стільки пише комуністична «Правда» про своєго товарища комуніста Мальцмана, який був високим урядовцем СРСР в Англії.

ЗЛОДІЙСКА ПІТУКА. В минулій місяці порадив собі, якийсь дуже «промисловий» чоловік у Львові дуже легко в набутті нового взуття. Замешкав в першорядній гостинниці і замовив пару чобіт у першорядного шевця з найкращого матеріалу. Погодився й на високу ціну, тільки бажав, щоби чоботи були до 24 годин готові. Швець приніс чоботи в означенім речинці, але чобіт з лівої ноги був за тісний. Тому вернув швець з чоботом до хати, щоби його виправити. Але, коли вернув до гостинниці, застав там тільки другого шевця, який носився з чоботом з правої ноги і шукав за тим самим паном, що представив себе за великом фабриканта з Познаня, а тепер щез як камфора. Вийшло таке, що в «промисловця» з Познаня осталася пара чобіт і в двох шевців пари. Тільки купця і його ціни не стало, бо виявилося, що замешкав він у гостинниці під фальшивим призвищем.

ЦІКАВА ПОДІЯ.

Під цим заголовком доносить нам оден передплатник з Полісся про слідуєчу подію. Його жінка захоріла на туберкульозу, так що мусіли новороджену дитину — хлопчика відняти від грудей. Тоді для успокоення дитини мати нашого передплатника, а ніби бабуся дитини давала їй груди, хоч уже 8 літ минуло з цього часу, коли останні разом кормила діти. І корм був добрий. Всі люди в селі цьому дивувалися.

Переписка Редакції.

Володава почта. Війт добродій — вірш не-підписаній і неясний, тому не можемо помістити. — **Пишнівці** пов. Городенка. Не прочитавши, не можемо нічого наперед сказати. — **Рудольфів коло Снятини.** Дописувачеві. Погано; коли так у вас діється. Може маєте якого ще свідка на подані Вами факти. Можливо члена УСРР. — **Старі Кути, пов. Косів.** Ваша допись потребує потвердження кількох свідків і близького пояснення.

Т. К., Рогатиниця. Вашого оголошення не містимо, бо його сконфіскує прокуратуря «католицької» держави. — **Дописувач з Озимини.** Цю справу ми вже порушували. Пишіть про щось друге.